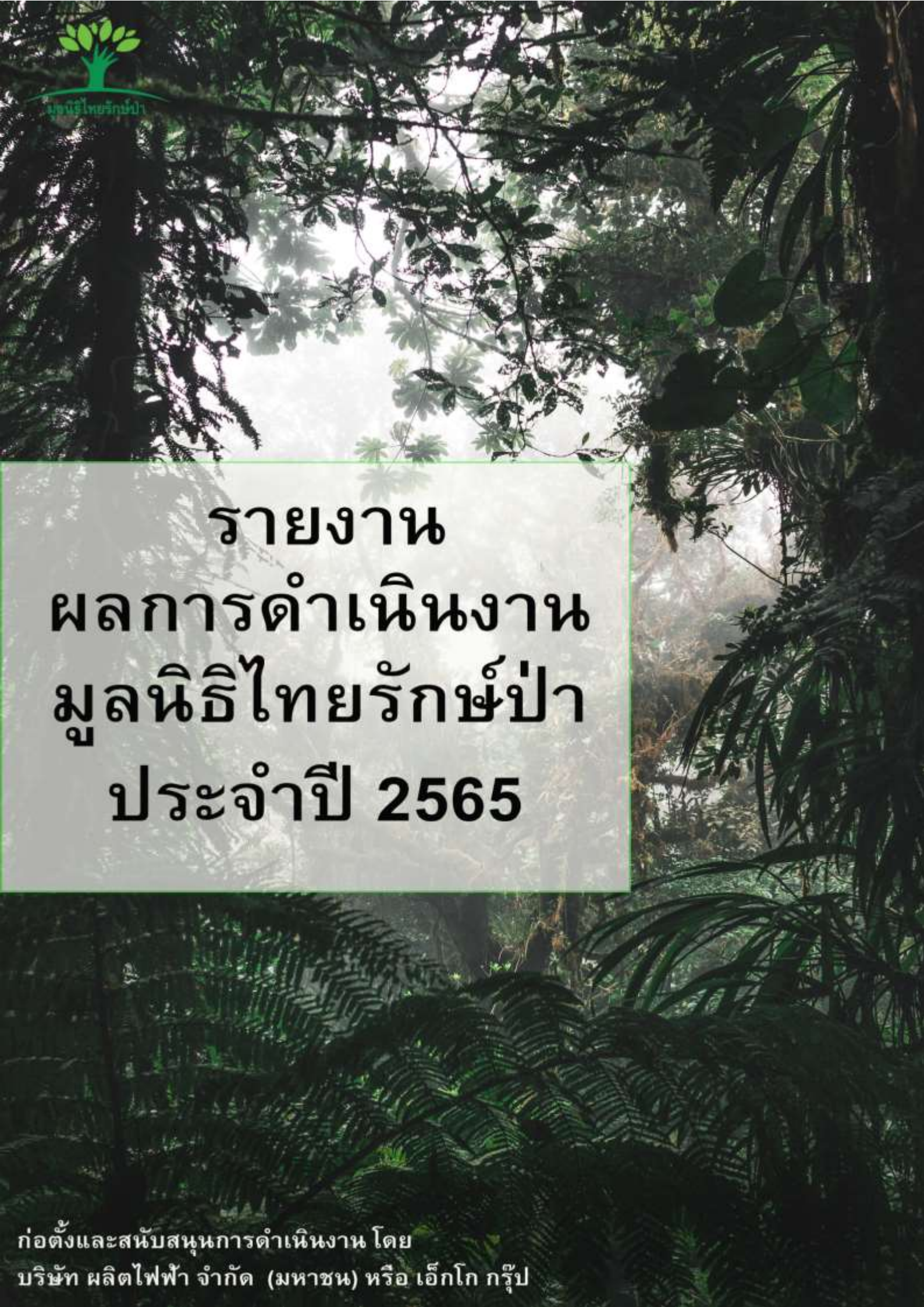

รายงาน ผลการดำเนินงาน มูลนิธิไทยรักษ์ป่า ประจำปี 2565

ก่อตั้งและสนับสนุนการดำเนินงาน โดย
บริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน) หรือ เอ็กโก กรุ๊ป

สารบัญ

เกี่ยวกับมูลนิธิไทยรักษ์ป่า 3
แผนแม่บทการดำเนินงาน 5 ปี (ปี 2565 - 2569) 4
สรุปผลการดำเนินงาน ปี 2565 6
ผลการดำเนินงาน ปี 2565 7
1. โครงการเครือข่ายชุมชนไทยรักษ์ป่า จังหวัดเชียงใหม่ 7
2. โครงการเสริมความเข้มแข็งชุมชน 4 บ้าน ตำบลช่างเคิ่ง เพื่อการจัดการไฟป่าและหมอกควัน จังหวัดเชียงใหม่ 8
3. โครงการหมู่บ้านไทยรักษ์ป่า จังหวัดนครศรีธรรมราช 11
4. โครงการฟื้นฟูและร่วมดูแลพื้นที่ป่าภูหลง จังหวัดชัยภูมิ 14
5. โครงการพัฒนาเส้นทางศึกษาธรรมชาติ 2 ภูมิภาค 16
6. โครงการเครือข่ายเยาวชนไทยรักษ์ป่า 3 ภูมิภาค 19
งานสนับสนุนเจ้าหน้าที่พิทักษ์ป่า และภาคีเครือข่าย 23
งานสื่อสาร เผยแพร่ และแลกเปลี่ยนความรู้ 24

เกี่ยวกับมูลนิธิไทยรักษ์ป่า

มูลนิธิไทยรักษ์ป่า ก่อตั้งขึ้นจากเจตนารมณ์ของ บริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน) หรือ เอ็กโก กรุ๊ป ที่จะสนับสนุนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและผืนป่าต้นน้ำลำธารที่สำคัญของประเทศ ให้เกิดความยั่งยืนเพื่อร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการสืบสานพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่ทรงมีพระราชหฤทัยมุ่งมั่นต่อการอนุรักษ์ป่า

โดยทุนเริ่มต้นได้จากเงินซึ่งนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ในวโรกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ ในปี 2545 และได้รับพระมหากรุณาธิคุณพระราชทานคืนให้จัดตั้งมูลนิธิฯ เพื่อสืบสานงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ ซึ่งเป็นแหล่งเก็บกักน้ำตามธรรมชาติที่หล่อเลี้ยงแม่น้ำลำธารและทุกชีวิต โดยมูลนิธิไทยรักษ์ป่าได้รับการประกาศเป็นองค์กรสาธารณกุศล ลำดับที่ 752 จากกระทรวงการคลัง

มูลนิธิไทยรักษ์ป่ามุ่งหวังเป็นส่วนหนึ่งที่จะผลักดันให้เกิดความร่วมมือในการสร้างเครือข่ายการปลูกจิตสำนึกรักษ์ป่า ที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนเครือข่ายต่างๆ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน เยาวชน รวมไปถึงประชาชนทั่วไป เพื่อให้เกิดกระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ ความเข้าใจ และเกิดความสัมพันธ์อันดี นำไปสู่ “พลังร่วม” ในการปกป้องคุ้มครองผืนป่าและทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่อย่างยั่งยืน โดยปัจจุบัน มูลนิธิฯ ได้ดำเนินงานในพื้นที่ป่าต้นน้ำที่สำคัญ 3 ภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ ภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดชัยภูมิ

แผนแม่บทการดำเนินงาน 5 ปี (ปี 2565 - 2569)

การทำงานของมูลนิธิไทยรักษ์ป่า ดำเนินงานภายใต้แผนแม่บท 5 ปี (ปี 2565 - 2569) ในการกำหนดเป้าหมายและแผนการดำเนินงาน รวมทั้งประเมินผลในการต่อยอดการทำงาน เพื่อสร้างความยั่งยืนได้อย่างแท้จริงตามเจตนารมณ์

วิสัยทัศน์

สนับสนุนการอนุรักษ์ และฟื้นฟูป่าต้นน้ำ ความหลากหลายทางชีวภาพและมีส่วนร่วมแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

พันธกิจ

1. สนับสนุนการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และการอยู่ร่วมกับป่าต้นน้ำอย่างยั่งยืน
2. ส่งเสริมการจัดการป่าต้นน้ำอย่างมีส่วนร่วม
3. สร้างจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติความหลากหลายทางชีวภาพ และการตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
4. ประสานเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อเป็นพลังร่วม
5. สนับสนุนงานพิทักษ์ป่า
6. สร้างการรับรู้ถึงเจตนารมณ์และประสบการณ์การทำงานของไทยรักษ์ป่า
7. เสริมสร้างขีดความสามารถของบุคลากร และพัฒนาระบบงาน

ยุทธศาสตร์

มูลนิธิไทยรักษ์ป่า ดำเนินงานในพื้นที่การทำงานทั้ง 3 ภูมิภาค ทั้งหมด 8 โครงการ ภายใต้ 4 ยุทธศาสตร์สำคัญ และ 2 งานประจำ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน

ส่งเสริมให้ชุมชนคนต้นน้ำมีส่วนร่วมในการการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืนควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อให้คนอยู่ร่วมกับป่าอย่างยั่งยืน โดยดำเนินงานผ่าน 4 โครงการ ดังนี้

1. **โครงการเครือข่ายชุมชนไทยรักษ์ป่า** สร้างการมีส่วนร่วมในการดูแลพื้นที่ป่า 71,353 ไร่ ร่วมกับภาครัฐ ชุมชน และ เยาวชน
2. **โครงการเสริมความเข้มแข็งชุมชน 4 บ้าน ตำบลช่างเคิ่ง เพื่อการจัดการไฟป่าและหมอกควัน** ส่งเสริมการเพิ่มศักยภาพชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาป่า จำนวน 29,000 ไร่

3. **โครงการหมู่บ้านไทยรักษ์ป่า จังหวัดนครศรีธรรมราช** สร้างการมีส่วนร่วมในการดูแลพื้นที่ป่า 20,183 ไร่ ร่วมกับภาครัฐ ชุมชน และ เยาวชน ร่วมกับกรมอุทยานฯ และชุมชนนำร่อง 3 หมู่บ้าน จัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืนตามบริบทของพื้นที่ และส่งเสริมกลุ่มวิสาหกิจเพื่อสังคมต่อยอดผลิตภัณฑ์
4. **โครงการฟื้นฟูป่า รักษาตาน้ำ จังหวัดชัยภูมิ สร้างการมีส่วนร่วมในการดูแลพื้นที่ป่า** 8,700 ไร่ ร่วมกับชุมชน และภาคีเครือข่ายในพื้นที่ ปลูกและฟื้นฟูป่า 320 ไร่ เพื่อรักษาความหลากหลายทางชีวภาพของท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การฟื้นฟู และเพิ่มพื้นที่สีเขียว

ส่งเสริมให้ชุมชนคนต้นน้ำมีส่วนร่วมในการการอนุรักษ์การฟื้นฟู และเพิ่มพื้นที่สีเขียว เพื่อให้คนอยู่ร่วมกับป่าอย่างยั่งยืน โดยดำเนินงานผ่าน 2 โครงการ ดังนี้

1. **โครงการปลูกป่าตามแนวเขตบริหารเพื่อการอนุรักษ์ อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์**
2. **โครงการฟื้นฟูป่าและสร้างพื้นที่สีเขียว จ.ชัยภูมิ** ส่งเสริมการจัดการทรัพยากรอย่างมีส่วนร่วมและเกิดความยั่งยืน ปลูกป่าเพิ่มพื้นที่สีเขียว โดยใช้ไม้พื้นถิ่นพื้นที่ 1,460 ไร่ และพื้นที่ป่าเพื่อชุมชน 30 ไร่ โดยการมีส่วนร่วม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาพื้นที่เรียนรู้

ปลูกจิตสำนึกแห่งความรักษ์ป่าให้หยั่งรากลึกในจิตใจของผู้คน โดยเฉพาะเยาวชน ซึ่งเป็นหนทางที่จะรักษาธรรมชาติไว้ได้อย่างยืนยาวที่สุด โดยดำเนินงานผ่าน 1 โครงการ ดังนี้

1. **โครงการพัฒนาเส้นทางศึกษาธรรมชาติ** ดำเนินงาน 2 จังหวัด ได้แก่

   - จังหวัดเชียงใหม่ พัฒนาเส้นทางศึกษาธรรมชาติผาดอกเสี้ยว ร่วมกับอุทยานแห่งชาติอย่างมีมาตรฐาน พร้อมให้บริการนักท่องเที่ยว แล้วเสร็จ 60%
   - จังหวัดนครศรีธรรมราช พัฒนาเส้นทางศึกษาธรรมชาติน้ำตกกรุงชิง ร่วมกับอุทยานแห่งชาติอย่างมีส่วนร่วม พร้อมให้บริการนักท่องเที่ยว แล้วเสร็จ 100%

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การผลักดันบทบาทเยาวชน

1. **โครงการเครือข่ายเยาวชนไทยรักษ์ป่า** ดำเนินงาน 3 จังหวัด ได้แก่

   - **จังหวัดเชียงใหม่** ส่งเสริมให้มีชมรมอนุรักษ์ฯ ของเยาวชน เพื่อขับเคลื่อนงานอนุรักษ์ไม่น้อยกว่า 30 โรงเรียน และต่อยอดเป็นเครือข่ายเยาวชนไทยรักษ์ป่า จังหวัดเชียงใหม่ที่มีโครงการอนุรักษ์ฯ ร่วมกัน 1 โครงการ

- **จังหวัดนครศรีธรรมราช** ส่งเสริมให้มีชมรมอนุรักษ์ฯ ของเยาวชน เพื่อขับเคลื่อนงานอนุรักษ์ฯ จำนวน 4 โรงเรียน และต่อยอดเป็นเครือข่ายเยาวชนรักษ์ป่าเขาหลวง ที่มีโครงการอนุรักษ์ฯ ร่วมกัน 1 โครงการ
- **จังหวัดชัยภูมิ** ส่งเสริมการจัดกิจกรรมค่ายเด็กไทยรักษ์ป่าให้กับเยาวชนโดยรอบพื้นที่ปีละ 1 ครั้ง และเยาวชนมีส่วนร่วมกิจกรรมฟื้นฟูป่า อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

สรุปผลการดำเนินงาน ปี 2565

ในปี 2565 นับเป็นปีแรกของการดำเนินงานตามแผนแม่บท 5 ปี (2565 - 2569) ได้มีการทบทวน และกำหนดบทบาทการดำเนินงานของมูลนิธิฯ ให้มีความชัดเจน มีการขับเคลื่อนงานโดยผสานการมีส่วนร่วมจากทั้ง 6 ยุทธศาสตร์ของมูลนิธิฯ ตลอดจนความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย เพื่อผลักดันให้การดำเนินงานไปถึงเป้าหมาย โดยมีการผสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในด้านต่างๆ ทั้งการพัฒนาคุณภาพชีวิต การอนุรักษ์ฟื้นฟู และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งเครือข่ายเยาวชนไทยรักษ์ป่า นอกจากนี้ ยังคงให้ความสำคัญในเรื่องเผยแพร่องค์ความรู้ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมผ่านงานสื่อสารบนพื้นที่ออนไลน์ และติดตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกที่มีผลต่อการดำเนินงานที่จะต้องคำนึงถึงการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการพัฒนาสู่ความยั่งยืนมากขึ้น

โดยสามารถสรุปผลการดำเนินงานที่สำคัญของมูลนิธิไทยรักษ์ป่า ประจำปี 2565 ได้ดังนี้

1. ทุกภูมิภาคกำหนดขอบเขตพื้นที่เป้าหมายในงานอนุรักษ์ครบทั้ง 100,236 ไร่ และมีแผนการดำเนินงานร่วมกับชุมชนครบทุกพื้นที่
2. พื้นที่เป้าหมายในการฟื้นฟูมีขอบเขตและแนวทางที่ชัดเจนร่วมกับชุมชน จำนวน 2,730 ไร่ หรือคิดเป็น 92% และดำเนินการฟื้นฟูแล้ว 210 ไร่ ใน จ. ชัยภูมิ และเป็นพื้นที่ที่สามารถเข้าสู่กระบวนการพัฒนาคาร์บอนเครดิตที่มีกฎระเบียบชัดเจนแล้วจำนวน 2,103 ไร่ นอกจากนี้ พื้นที่เป้าหมายในการฟื้นฟูอยู่ในขอบเขตป่าชุมชนที่มีศักยภาพในการพัฒนาคาร์บอนเครดิตเพิ่มเติมได้
3. ส่งมอบเส้นทางศึกษาธรรมชาติน้ำตกกรุงชิง แล้วเสร็จ 1 แห่ง และอยู่ระหว่างการพัฒนาเส้นทางศึกษาธรรมชาติผาดอกเสี้ยว
4. แกนนำเครือข่ายเยาวชนใน จ. เชียงใหม่ขับเคลื่อนโครงการหนึ่งป่า หนึ่งโรงเรียนเพื่อดูแลรักษาป่าจำนวน 6 พื้นที่ร่วมกับชุมชน โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการที่มีตัวแทนภาคชัดเจน
5. เกิดความร่วมมือกับหน่วยงานวิชาการเพื่อยกระดับแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรในพื้นที่นำไปสู่การพัฒนาโครงการเพื่อขอรับทุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อมโลก โดยโครงการผ่านการพิจารณาในรอบแรกแล้ว

6. พัฒนา Ms. Team เพื่อเป็นศูนย์กลางการจัดเก็บข้อมูลและการทำงานในรูปแบบออนไลน์ และจัดหา License Software ที่จำเป็นต่อการใช้งานอย่างถูกต้อง โดยได้รับสิทธิประโยชน์ทางด้านราคาในฐานะองค์กรไม่แสวงหากำไร และพัฒนาต้นแบบ (Prototype) ฐานข้อมูลชุมชนแพลตฟอร์มไทยรักษ์ป่า

ผลการดำเนินงาน ปี 2565

1. โครงการเครือข่ายชุมชนไทยรักษ์ป่า จังหวัดเชียงใหม่

การสร้างเครือข่าย กลไกและกติกา การจัดการทรัพยากรฯ เป็นการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งกระบวนการร่วมคิด ร่วมทำ เปลี่ยนความขัดแย้งระหว่างหน่วยงานกับชุมชน ให้เกิดเป็นความเข้าใจ หวงแหน และความเป็นเจ้าของร่วมกันในทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ ป่า มีการทำกิจกรรม ร่างกฎกติกา และแก้ไขปัญหาร่วมกัน โดยโครงการเครือข่ายชุมชนไทยรักษ์ป่า เป็นโครงการที่เกิดจากการขยายผลโครงการเครือข่ายลุ่มน้ำจังหวัดเชียงใหม่ ในการพัฒนากฎระเบียบการอนุรักษ์ฯ โดยชุมชน และการจัดการที่ดินจากระดับหมู่บ้านไปสู่ระดับตำบล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการทรัพยากรระดับตำบล
2. เพื่อสร้างข้อมูลการบริหารจัดการดูแลพื้นที่ร่วม 71,353 ไร่
3. เพื่อสร้างความร่วมมือในการบริหารจัดการดูแลพื้นที่ร่วม

เป้าหมาย

ส่งเสริมองค์กรชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งและสร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งการป้องกันและฟื้นฟู โดยมีระการบริหารจัดการข้อมูล กลไกคณะทำงาน มีกฎระเบียบที่ชัดเจนและบังคับใช้ได้จริง ตลอดจนผลักดันให้การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายท้องถิ่นที่ทุกภาคส่วนให้การยอมรับ

ผลการดำเนินงาน

1. การกำหนดพื้นที่ร่วมดูแล

สร้างความเข้าใจในกำหนดขอบเขตพื้นที่เป้าหมายการขับเคลื่อนการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม โดยในปี 2565 ได้ร่วมกำหนดพื้นที่ร่วมดูแล จำนวน 71,353 ไร่ จากการเข้าร่วมโครงการของชุมชน อยู่ใน 3 อำเภอเป้าหมาย

2. การแก้ไขประเด็นร่วมระดับอำเภอ

ขับเคลื่อนประเด็นร่วมในระดับอำเภอ เพื่อนำไปสู่การแก้ไขที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม โดยการดำเนินงานในปี 2565 ได้ต่อยอดการดำเนินงานการขับเคลื่อนประเด็นการจัดระเบียบที่ดินอย่างมีส่วนร่วม โดยการมอบทะเบียนประวัติที่ดินในอำเภอแม่แจ่ม แล้วเสร็จ 5 หมู่บ้าน และร่วมกับกรมป่าไม้ อำเภอแม่แจ่ม ผลักดันการขออนุมัติอนุญาตการใช้พื้นที่คทช. ในอำเภอแม่แจ่ม โดยมีพื้นที่นำร่อง 1 พื้นที่ ได้แก่ บ้านแม่ย่างส้าน

สรุปผลการดำเนินงาน

การดำเนินงานสามารถบรรลุเป้าหมายเชิงปริมาณได้ค่อนข้างมาก โดยสามารถสร้างเครือข่ายชุมชนในการกำหนดพื้นที่ร่วมดูแลได้ 71,353 ไร่ ซึ่งจะเป็นพื้นที่เป้าหมายในการขับเคลื่อนงานในระยะ 5 ปีนี้ และจัดทำฐานข้อมูลเพื่อขับเคลื่อนทะเบียนประวัติการใช้ที่ดิน ใน 2 อำเภอ 22 หมู่บ้าน และให้ความสำคัญกับการเกษตรที่ยั่งยืนและการส่งเสริมเยาวชนคนต้นน้ำ เพื่อต่อการดูแลผืนป่าให้เกิดความยั่งยืน

2. โครงการเสริมความเข้มแข็งชุมชน 4 บ้าน ตำบลช่างเคิ่ง เพื่อการจัดการไฟป่าและหมอกควัน จังหวัดเชียงใหม่

ปัญหาไฟป่าและหมอกควันในพื้นที่ จังหวัดเชียงใหม่ ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ซึ่งไม่เพียงก่อให้เกิดผลกระทบทางตรงต่อประชาชนและเศรษฐกิจในพื้นที่เท่านั้น แต่ยังก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรป่าไม้เกิด ความเสียหาย ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ป่าต้นน้ำ ซึ่งในปี 2564 บริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน) หรือ เอ็กโก กรุ๊ป ได้สนับสนุนงบประมาณเพื่อให้มูลนิธิไทยรักษ์ป่าดำเนินโครงการนำร่องการป้องกันไฟป่าและลดหมอกควันในพื้นที่ 4 บ้าน เขตลุ่มน้ำแม่ปาน ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม ซึ่งเป็นพื้นที่รอยต่อระหว่างโรงพยาบาลเทพรัตนเวชชานุกูลฯ อำเภอแม่แจ่ม และเส้นทางศึกษาธรรมชาติกิ่วแม่ปาน อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ เพื่อลดการเกิดไฟป่า และรักษาผืนป่า จำนวน 29,000 ไร่ ร่วมกับภาคีเครือข่ายภาครัฐ ภาคประชาสังคมในพื้นที่ รวมถึงเครือข่ายเยาวชนไทยรักษ์ป่า ซึ่งได้สรุปผลการดำเนินงานรายงานต่อคณะกรรมการ

มูลนิธิฯ สรุปพอสังเขป กล่าวคือ พบจุด Hotspot ลดลงในช่วงห้ามเผา โดยพบเพียง 3 ครั้ง และมีพื้นที่เสียหายประมาณ 20 ไร่ โดยผลที่เกิดขึ้นจากความตระหนักในผลกระทบที่เกิดขึ้นจากไฟป่าและหมอกควัน ความมุ่งมั่นในการแก้ไขของทุกภาคส่วน ชุมชนเกิดแนวร่วม และกำลังใจในการปรับเปลี่ยนการจัดการไฟป่า ให้เกิดความยั่งยืน ประกอบกับในช่วงเวลาดังกล่าวสภาพอากาศเปลี่ยนแปลง ทำให้มีปริมาณน้ำฝนสูง จึงลดความรุนแรงของสถานการณ์ไฟป่าและหมอกควันในพื้นที่ลงได้ แต่การดำเนินการดังกล่าว เป็นเพียงจุดเริ่มต้นในการจัดการไฟป่าอย่าง มีส่วนร่วม แต่การทำให้เกิดความยั่งยืนนั้น ต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และมีการจัดการอย่างเป็นระบบ

โครงการเสริมความเข้มแข็งชุมชน 4 บ้าน ตำบลช่างเคิ่ง เพื่อการจัดการไฟป่าและหมอกควัน มีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มศักยภาพชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการดูแลรักษาป่าสงวนแห่งชาติ จำนวนกว่า 29,000 ไร่ ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นป่าต้นน้ำและอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ผ่านกลไกความร่วมมือในการป้องกันและอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ระหว่างประชาชนในพื้นที่ เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมป่าไม้ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสนับสนุนการสำรวจและจัดทำแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างมีส่วนร่วม และแผนการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืนที่สอดคล้องต่อการตั้งรับปรับตัวจาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

มูลนิธิไทยรักษ์ป่า จึงมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควันให้เป็นระบบ (การป้องกัน เฝ้าระวังและฟื้นฟู) และบูรณาการการทำงานของทุกฝ่ายให้เกิดเป็นพื้นที่นำร่องการแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควันในพื้นที่ 4 บ้าน ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่สามารถเป็นพื้นที่เรียนรู้ได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศในการจัดการทรัยากรธรรมชาติ ไฟป่าและหมอกควัน ระดับตำบล
2. เพื่อพัฒนากลไก และสนับสนุนเทคโนโลยีในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ไฟป่า และหมอกควัน
3. เพื่อสร้างความเข้าใจ และปลูกจิตสำนึกชุมชนในการจัดการไฟป่าและหมอกควัน
4. พัฒนาศักยภาพชุมชนในการประกอบอาชีพทางเลือก

เป้าหมายการดำเนินงาน

พื้นที่เรียนรู้ในบริหารจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน

ผลการดำเนินงาน

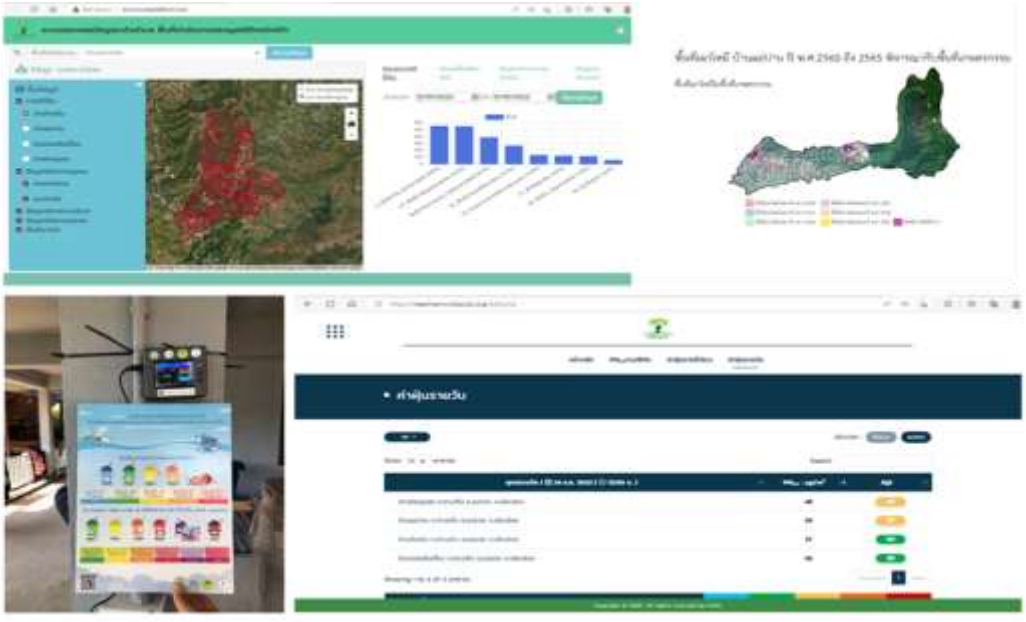
การป้องกันไฟป่า

ขยายผลการพัฒนาเชิงพื้นที่ โดยเก็บข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ ร่วมกับศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ (ไบโอเทค) เพื่อหาแนวทางการปรับวนเกษตรอย่างยั่งยืน ในพื้นที่ คทช. และป่าชุมชน ส่งเสริมการสร้างรายได้จากการไม่ชิงเผา โดยการอบรมปลูกถ่ายเชื้อเห็ดป่า และ เห็ดเศรษฐกิจ และส่งมอบเชื้อเห็ดเผาะ เห็ดตับเต่า และก้อนเชื้อเห็ดเยื่อไผ่ ร่วมกับ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.)

การเฝ้าระวังไฟป่า

ได้ดำเนินการร่วมกับอุทยานฯ กรมป่าไม้ เครือข่ายลุ่มน้ำ และชุมชนนำร่อง 4 หมู่บ้าน ในการจัดทำแผนปฏิบัติการเฝ้าระวังไฟป่า โดยร่วมกันการกำหนดมาตรการห้ามเผาและจัดเวรยามเฝ้าระวังไฟป่าเดือนมีนาคม-เมษายน นอกจากนี้มูลนิธิฯ ได้สนับสนุนการพัฒนาระบบการแสดงผลข้อมูลระดับตำบลด้วยระบบดิจิทัลพอร์ทัล และติดตั้งเครื่องตรวจวัดคุณภาพอากาศระบบเซ็นเซอร์ แสดงผลข้อมูลพื้นที่ต้นแบบการจัดการไฟป่า 4 บ้าน ลุ่มน้ำแม่ปาน

นวัตกรรมกลุ่มเยาวชน

ได้ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้กลุ่มเยาวชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแล ปกป้องผืนป่า ส่งเสริมองค์ความรู้วิธีการป้องใช้เห็ดในการสร้างแนวป้องกันไฟป่า โดยหยอดเชื้อเห็ดและสนับสนุนกล้าไม้ให้ชุมชนปลูก 1,724 กล้า นอกจากนี้ ได้จัดตั้งคณะกรรมการ 1 ป่า 1 โรงเรียน บ้านใหม่ปูเลย พื้นที่ 500 ไร่ เพื่อให้เยาวชนสามารถขับเคลื่อนการทำงานเชิงพื้นที่ร่วมกับชุมชน

สรุปผลการดำเนินงาน

จากการดำเนินงานส่งเสริมการจัดการป้องกันไฟป่า และหมอกควัน ร่วมกันภาคีเครือข่ายกลุ่มเยาวชน และชุมชนนำร่อง 4 หมู่บ้าน ทำให้ชุมชนมีองค์ความรู้ มีระบบฐานข้อมูลในการดูแลบริหารจัดการไฟป่า มีแผนการรับมือ พร้อมสำหรับการปฏิบัติการทั้งเชิงรุก และตั้งรับโดยการสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย ร่วมปกป้องดูแลผืนป่าซึ่งเป็นฐานทรัพยากรสำคัญให้ยังคงความสมบูรณ์

3. โครงการหมู่บ้านไทยรักษ์ป่า จังหวัดนครศรีธรรมราช

โครงการหมู่บ้านไทยรักษ์ป่า ครอบคลุม 4 พื้นที่ยุทธศาสตร์ นำร่องที่อยู่ในพื้นที่ป่าต้นน้ำเขาหลวง ได้แก่ บ้านหน้าถ้ำ เขตอุทยานแห่งชาติน้ำตกสี่ขีด จังหวัดสุราษฎร์ธานี บ้านทุ่งในหรือ เครือข่ายลุ่มน้ำคลองกาย บ้านในหมง เขตอุทยานแห่งชาติเขาหลวง จังหวัดนครศรีธรรมราช และบ้านคลองลำพูน เขตอุทยานแห่งชาติใต้ร่มเย็น ซึ่งปัจจุบัน ยังคงพบปัญหาการใช้สารเคมีในพื้นที่เกษตรใกล้พื้นที่ป่า จึงจำเป็นต้องมีการสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและป่าต้นน้ำให้คงไว้ได้อย่างยั่งยืน โดยให้ความสำคัญในการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะประชาชนที่อาศัยอยู่โดยรอบพื้นที่ป่า ซึ่งใช้ประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากป่า เขาหลวง ให้เกิดจิตสำนึกหวงแหน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฯ และดำเนินชีวิตด้วยความเกื้อกูลกันระหว่างคนกับป่ามากขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านไทยรักษ์ป่าให้เกิดความเข้มแข็งตามแนวทาง “คนอยู่ได้ป่าอยู่ได้” 4 พื้นที่ยุทธศาสตร์

2. เพื่อสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มอนุรักษ์และเชื่อมโยงเครือข่ายหมู่บ้านไทยรักษ์ป่า 4 พื้นที่ยุทธศาสตร์
3. เพื่อแก้ไขประเด็นปัญหาร่วมตามบริบทพื้นที่
4. เพื่อพัฒนาให้เป็นชุมชนต้นแบบด้านการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำของภาคใต้ร่วมกับอุทยานฯ

เป้าหมาย

พัฒนาหมู่บ้านไทยรักษ์ป่าให้เป็นหมู่บ้านต้นแบบด้านการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำร่วมกับอุทยานแห่งชาติ และมีระบบเกษตรที่เป็นมิตรกับพื้นที่ต้นน้ำ

ผลการดำเนินงาน

การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากร :

1. การขับเคลื่อนกลุ่มอนุรักษ์ฯ และการแก้ไขประเด็นปัญหาร่วม

ส่งเสริมการขับเคลื่อนกลุ่มอนุรักษ์ใน 4 พื้นที่ยุทธศาสตร์ สร้างความเข้าใจในกำหนดขอบเขตพื้นที่เป้าหมายการขับเคลื่อนการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม โดยในปี 2565 ได้ร่วมกำหนดพื้นที่ร่วมดูแล จำนวน 20,183 ไร่ จากการเข้าร่วมโครงการของชุมชน อยู่ใน 5 พื้นที่เป้าหมาย และร่วมกำหนด “ประเด็นการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน” ซึ่งจะเป็นประเด็นการขับเคลื่อนงานในระยะ 5 ปี และพัฒนาฐานข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติป่าต้นน้ำบริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำคลองลำพูน ซึ่งเป็นลุ่มน้ำในพื้นที่ยุทธศาสตร์ดำเนินงาน เพื่อนำไปสู่การร่วมดูแลรักษาป่าต้นน้ำผ่านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน พร้อมทั้งกำหนดขอบเขตพื้นที่ และประเด็นงานในการขับเคลื่อนแล้วเสร็จ 4 พื้นที่ ได้แก่ ชุมชนบ้านห้วยพาน ชุมชนบ้านหวายช่อ ชุมชนบ้านหน้าถ้ำ และชุมชนบ้านสระบัว

การพัฒนาคุณภาพชีวิต :

1. การส่งเสริมอาชีพ และพัฒนาผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน

ต่อยอดการส่งเสริมให้ชุมชนมีรายได้และเกิดอาชีพเสริมจากการสร้างมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและบริการจากฐานทรัพยากรชีวภาพ โดยการดำเนินงานในปี 2565 ได้ร่วมกับภาคีเครือข่ายขับเคลื่อนการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนต่อยอดผลิตภัณฑ์ ต่อยอดช่องทางการจำน่ายออนไลน์, สร้างงานวิจัยฐานทรัพยากรร่วมกับชุมชน โดย ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน และร่วมค้นหาและกำหนดอัตลักษณ์ชุมชน ภายใต้แนวทางคนอยู่ได้ ป่าอยู่ได้ 2 พื้นที่ ได้แก่ 1.บ้านทุ่งใน กลุ่มจักสานคลุ้ม 2. บ้านหน้าถ้ำ กลุ่มจักสานไม้กวาด และการท่องเที่ยว และ ส่งเสริมการยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อให้เกิดการยอมรับ โดยสนับสนุนกลุ่มอาชีพลูกประบ้านในหมงในการขอขึ้นทะเบียนอย.ผลิตภัณฑ์ชุมชนแปรรูปลูกประ

2. ส่งเสริมการปรับวนเกษตร

สนับสนุนการเพิ่มพื้นที่สีเขียว และส่งเสริมการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชุมชน โดยสนับสนุนกล้าไม้ส่งเสริมการปรับระบบวนเกษตร ให้แก่ บ้านทุ่งใน พื้นที่มีศักยภาพในการนำทรัพยากรในพื้นที่ เช่น ต้นคลุ้ม สร้างอาชีพเสริมให้แก่ชุมชน มีผู้เข้าร่วม จำนวน 31 ครัวเรือน และ ส่งเสริมการปรับระบบวนเกษตรและเพิ่มพื้นที่สีเขียวในชุมชนบ้านหน้าถ้ำ 35 ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพการบริหารจัดการทรัพยากร โดยใช้เครื่องมือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในการขับเคลื่อนงานอนุรักษ์ในพื้นที่

สรุปผลการดำเนินงาน

การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายในเชิงปริมาณได้ค่อนข้างมาก ทั้งการกำหนดพื้นที่ร่วมดูแล กำหนดประเด็นงานในการขับเคลื่อนพื้นที่ยุทธศาสตร์ในระยะ 5 ปี และต่อยอดการขับเคลื่อนกลุ่มอนุรักษ์ฯ ในการดำเนินงานร่วมกับอุทยานฯ ตามพรบ. อุทยานแห่งชาติ ปี 2562 พร้อมกับการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจใน 2 หมู่บ้าน ที่มีการพัฒนาองค์ความรู้ สร้างอัตลักษณ์ ยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ร่วมกับภาคีเครือข่ายภายนอก เพื่อสร้างรายได้เสริมสู่ชุมชน

4. โครงการฟื้นฟูและร่วมดูแลพื้นที่ป่าภูหลง จังหวัดชัยภูมิ

ป่าภูหลง ป่าดงดิบผืนสำคัญแห่งเทือกเขาภูแลนคา เป็นป่าต้นน้ำของลำน้ำลำปะทาว ที่ให้กำเนิดน้ำตกตาดโตน และไหลผ่านอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ไปบรรจบลงลำน้ำชี ซึ่งเป็นลำน้ำที่มีต้นกำเนิดจากป่าภูเขียว สายน้ำที่หล่อเลี้ยงคนชัยภูมิ และชาวอีสานกว่าครึ่งภูมิภาค จนกระทั่งเดือนเมษายน 2559 เกิดไฟป่าครั้งรุนแรงที่สุดในรอบ 12 ปี พื้นที่ได้รับความเสียหายเกือบ 3,000 ไร่ ป่าปลูกหลายจุดถูกไฟเผาทำลาย ไม้ยืนต้นถูกไฟไหม้จนถึงยอด นับเป็นความสูญเสียครั้งใหญ่ หากรอให้ป่าฟื้นตัวสู่สภาพเดิมตามธรรมชาติ อาจต้องใช้เวลานาน จึงจำเป็นต้องอาศัยหลักวิชาการเข้ามาช่วยให้กระบวนการการฟื้นตัวของป่าเกิดได้เร็วขึ้น

มูลนิธิไทยรักษ์ป่า จึงได้ดำเนินโครงการฟื้นฟูป่า รักษาต้นน้ำ จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งเป็นโครงการที่มีการดำเนินงานร่วมกับชุมชนและภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อฟื้นฟูระบบนิเวศป่าและแหล่งน้ำตามธรรมชาติป่าภูหลง ให้กลับสู่สภาพสมบูรณ์ จำนวน 320 ไร่ โดยใช้วิธีการปลูกป่าเลียนแบบโครงสร้างป่าเดิม และใช้ไม้พื้นถิ่นในการสร้างความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างจิตสำนึกให้แก่ทุกภาคส่วนในการดูแลรักษาป่าและแหล่งน้ำตามธรรมชาติ โดยดำเนินการ 2 งาน ดังนี้

1. การเพาะพันธุ์กล้าไม้พื้นถิ่น และปลูกป่า
2. การสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของชุมชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฟื้นฟูและร่วมดูแลพื้นที่ป่าภูหลงเชิงภูมิทัศน์
2. เพื่อส่งเสริมการจัดการทรัพยากรอย่างมีส่วนร่วมและเกิดความยั่งยืน
3. เพื่อให้เกิดระบบฐานข้อมูลในการจัดการทรัพยากรพื้นที่
4. เพื่อสร้างจิตสำนึกด้านการรักษาทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

เป้าหมาย

ร่วมกับชุมชน และภาคีเครือข่ายสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ปลูกและฟื้นฟูป่า 320 ไร่ เพื่อรักษาความหลากหลายทางชีวภาพของท้องถิ่น ภายในระยะเวลา 5 ปี (ปี 2565 – 2569)

ผลการดำเนินงาน

การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากร :

1. การกำหนดพื้นที่ร่วมดูแล

สร้างความเข้าใจในกำหนดขอบเขตพื้นที่เป้าหมายการขับเคลื่อนการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม โดยในปี 2565 ได้ร่วมกำหนดพื้นที่ร่วมดูแล จำนวน 8,700 ไร่ จากการเข้าร่วมโครงการของชุมชน อยู่ใน 3 อำเภอเป้าหมาย

การพัฒนาคุณภาพชีวิต :

2. การสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของชุมชน

กำหนดขอบเขตและพื้นที่ในการฟื้นฟูป่าที่ชัดเจนร่วมกับคณะกรรมการป่าชุมชน จำนวน 1,111 ไร่ และเริ่มดำเนินการฟื้นฟูป่า 197 ไร่ ขยายพื้นที่การฟื้นฟูป่า จากการเล็งเห็นศักยภาพพื้นที่ที่อยู่รอบๆ การดำเนินงาน สร้างโอกาสโดยการผลักดันให้เกิดกลไกคณะกรรมการป่าชุมชน สำรวจข้อมูล จัดทำแผน และเอกสารขออนุญาตขึ้นทะเบียนป่าชุมชน ซึ่งสามารถขยายผลสู่การแบ่งปันคาร์บอนเครดิต ได้ในอนาคต จำนวน 951 ไร่

3. **การพัฒนาอาชีพ**

ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนในชุมชน โดยการส่งเสริมการสร้างอาชีพการเลี้ยงผึ้งชันโรง เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการรักษาผืนป่า ตามแนวทางคนอยู่ได้ ป่าอยู่ได้ โดยมีครัวเรือนนำร่อง 9 ครัวเรือน

สรุปผลการดำเนินงาน

การดำเนินงานสามารถบรรลุเป้าหมายเชิงปริมาณได้มาก โดยในปี 2565 ได้ร่วมกับชุมชน ภาคีเครือข่าย กำหนดขอบเขตและพื้นที่ในการฟื้นฟูป่าที่ชัดเจนร่วมกับคณะกรรมการป่าชุมชน และส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตสร้างรายได้เสริมให้กับชุมชนที่ ควบคู่กับการสร้างความร่วมมือในการดำเนินงานอนุรักษ์ฯ กับชุมชน และภาคีเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะเยาวชนที่จะเข้ามามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนงานฟื้นฟูป่าภูหลงต่อไป

5. โครงการพัฒนาเส้นทางศึกษาธรรมชาติ 2 ภูมิภาค

โครงการพัฒนาเส้นทางศึกษาธรรมชาติ เป็นการสานต่องานที่ เอ็กโก กรุ๊ป ได้ดำเนินงานอย่างต่อเนื่องร่วมกับกรมป่าไม้ (ในขณะนั้น) ตั้งแต่ปี 2540 โดยมีโครงการพัฒนาเส้นทางศึกษาธรรมชาติกิ่วแม่ปาน อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นโครงการแรก และขยายผลสู่อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ - ปุย จังหวัดเชียงใหม่ และอุทยานแห่งชาติเขาหลวง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อสร้างความตระหนักในคุณค่าป่าต้นน้ำ และสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวได้มีประสบการณ์การเรียนรู้จากธรรมชาติโดยตรง รวมทั้งได้มีโอกาสสัมผัสความสวยงามและคุณค่าของป่าต้นน้ำด้วยตนเอง

ปัจจุบัน มูลนิธิฯ ได้ดำเนินโครงการพัฒนาเส้นทางศึกษาธรรมชาติร่วมกับอุทยานแห่งชาติในพื้นที่ป่าต้นน้ำแล้วเสร็จ รวมทั้งสิ้น 9 แห่ง และอยู่ระหว่างการพัฒนา 1 แห่ง ได้แก่

จังหวัดเชียงใหม่

1) เส้นทางศึกษาธรรมชาติยอดดอย อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์
2) เส้นทางศึกษาธรรมชาติกิ่วแม่ปาน อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์
3) เส้นทางศึกษาธรรมชาติอ่างกา อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์
4) เส้นทางศึกษาธรรมชาตินำ้ตกมณฑาธาร อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ – ปุย
5) เส้นทางศึกษาธรรมชาติผาดอกเสี้ยว (อยู่ระหว่างการพัฒนา)

จังหวัดนครศรีธรรมราช

1) เส้นทางศึกษาธรรมชาตินำ้ตกกะโรม อุทยานแห่งชาติเขาหลวง
2) เส้นทางศึกษาธรรมชาตินำ้ตกพรหมโลก อุทยานแห่งชาติเขาหลวง
3) เส้นทางศึกษาธรรมชาตินำ้ตกอ้ายเขียว อุทยานแห่งชาติเขาหลวง
4) เส้นทางศึกษาธรรมชาตินำ้ตกกรุงชิง อุทยานแห่งชาติเขาหลวง

โดยได้ดำเนินการ 2 งาน คือ

1. การพัฒนาและปรับปรุงเส้นทางฯ
2. การบริหารจัดการการใช้ประโยชน์เส้นทางฯ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาและยกระดับเส้นทางฯ ให้มีมาตรฐาน เป็นต้นแบบการพัฒนาเส้นทางศึกษาธรรมชาติ
2. เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ป่าต้นน้ำ และส่งเสริมการใช้ประโยชนจากเส้นทางฯ

เป้าหมาย

ปรับปรุง บำรุงรักษา และพัฒนาเส้นทางศึกษาธรรมชาติอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เป็นห้องเรียนธรรมชาติป่าต้นน้ำ สำหรับนักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไปได้ศึกษาระบบนิเวศป่าต้นน้ำไปพร้อมกับสัมผัสความสวยงามของธรรมชาติ เพื่อปลูกจิตสำนึกรักษ์และหวงแหนป่า

ผลการดำเนินงาน

เส้นทางศึกษาธรรมชาติผาดอกเสี้ยว อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่

1. การพัฒนาและปรับปรุงเส้นทางฯ

จากสภาพพื้นที่ปัจจุบัน พบว่า เส้นทางฯ เสื่อมโทรมและชำรุดจากการใช้งาน เพื่อลดผลกระทบต่อระบบนิเวศ มูลนิธิไทยรักษ์ป่า จึงได้ร่วมกับอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ ปรับปรุงเส้นทางศึกษาธรรมชาติผาดอกเสี้ยวให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้น โดยออกแบบเส้นทางผสมผสานระหว่างวิถีธรรมชาติและวิถีชีวิตผู้คนซึ่งมีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน และสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของชุมชนปกาเกอะญอ เพื่อจะได้เห็นถึงการใช้วัสดุธรรมชาติ เช่น ไม้จริง ไม้ไผ่ และวิธีการออกแบบการก่อสร้างที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวปกาเกอะญอ ซึ่งลักษณะเด่นของสถาปัตยกรรมปกาเกอะญอ คือ การใช้วัสดุธรรมชาติในบริเวณท้องถิ่น มาประกอบส่วนให้ตอบสนองต่อการใช้สอย และการใช้เครื่องมือที่มีความซับซ้อนไม่มาก ทำให้เกิดเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม การศึกษาลักษณะเด่นของสถาปัตยกรรมปกาเกอะญอ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบเส้นทางเดิน และยังศึกษาเกี่ยวกับทางเดินศึกษาธรรมชาติในบริบทที่มีความใกล้เคียง เช่น ทางเดินศึกษาธรรมชาติยอดดอย ทางเดินศึกษาธรรมชาติอ่างกานำมาเป็นแนวทางประยุกต์ปรับใช้ ปัจจุบันเส้นทางฯ ยังอยู่ระหว่างการพัฒนาระบบสื่อความหมาย

2. การบริหารจัดการการใช้ประโยชน์เส้นทางฯ

ดำเนินการเสริมสร้างความร่วมมือส่งเสริมให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม โดยการวางแผนร่วมชุมชน และอุทยานฯ เพื่อบริหารจัดการการท่องเที่ยวในเส้นทางฯ อย่างยั่งยืน ในทุกกระบวนการขั้นตอน ตั้งแต่แรกเริ่ม โดยมีการประชุมรับฟังความเห็นถึงข้อจำกัด ปัญหาต่างๆ ที่ผ่านมา และความต้องการในการพัฒนาเส้นทาง เพื่อหาข้อสรุป รวมถึงทิศทางในการทำงานร่วมกัน และร่วมออกแบบเส้นทาง เสนอแนวคิด ข้อมูลภูมิปัญญาดั้งเดิมของชุมชน ตลอดจนให้ข้อคิดเห็นต่อแบบที่ทางสถาปนิกออกแบบ สำรวจเส้นทางร่วมกับมัคคุเทศก์ท้องถิ่น และภาคีวิชาการ ตลอดจนการออกแบบการบริหารจัดการเส้นทางในอนาคต ทั้งนี้ เพื่อให้เส้นทางได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับการใช้ประโยชน์ตลอดจนการดูแลรักษาของคนในพื้นที่

เส้นทางศึกษาธรรมชาติน้ำตกกรุงชิง อุทยานแห่งชาติเขาหลวง จังหวัดนครศรีธรรมราช

1. การพัฒนาและปรับปรุงเส้นทางฯ

ดำเนินการพัฒนาและออกแบบการปรับปรุงเส้นทางฯ อย่างมีส่วนร่วม ในปี 2562 โดยการดำเนินงานในปี 2565 ได้ดำเนินการก่อสร้างเส้นทางฯ เพิ่มเติมแล้วเสร็จ มีการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์เส้นทางฯ พัฒนาระบบสื่อความหมาย พร้อมทั้งก่อตั้งกลุ่มคณะกรรมการเส้นทางกรุงชิงดำเนินอย่างมีส่วนร่วม โดยได้รับความร่วมมือจากอุทยานแห่งชาติเขาหลวง ชุมชนรอบพื้นที่หารือแนวทางจัดทำทะเบียนมัคคุเทศก์ท้องถิ่นกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดนครศรีธรรมราช และส่งมอบเส้นทางให้แก่อุทยานฯ เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2565

6. โครงการเครือข่ายเยาวชนไทยรักษ์ป่า 3 ภูมิภาค

การขับเคลื่อนงานด้านการอนุรักษ์ต้องอาศัยกำลังสำคัญและภาคีความร่วมมือในวงกว้าง มูลนิธิฯ จึงได้ดำเนินการขยายผลงานสร้างจิตสำนึกเยาวชนไปยังโรงเรียนต่างๆ ที่มีบริบทอยู่ในพื้นที่ต้นน้ำและปลายน้ำ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในหลายมิติและมีความเข้าใจระบบนิเวศธรรมชาติอย่างเป็นองค์รวม ผ่านกระบวนการค่ายเด็กไทยรักษ์ป่า ที่นำไปสู่การจัดตั้งชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแต่ละโรงเรียน เพื่อให้เกิดการลงมือปฏิบัติจริงในการดูแลรักษาหรือแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน รวมทั้งผลักดันให้แต่ละโรงเรียนเกิดการเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย พร้อมกับการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ร่วมกับชุมชน และภาคีเครือข่ายสิ่งแวดล้อม

ปัจจุบัน มูลนิธิฯ ได้ดำเนินโครงการเครือข่ายเยาวชนไทยรักษ์ป่าใน 3 จังหวัด ได้แก่ 30 โรงเรียนเครือข่ายในจังหวัดเชียงใหม่ 4 โรงเรียนเครือข่ายในจังหวัดนครศรีธรรมราช และโรงเรียนโดยรอบพื้นที่ป่าภูหลง จังหวัดชัยภูมิ โดยได้ดำเนินการ 3 งาน คือ

1. การเสริมความเข้มแข็งและพัฒนาศักยภาพแกนนำ
2. การขับเคลื่อนชมรมอนุรักษ์ฯ และพัฒนาเครือข่ายเยาวชน
3. การติดตามและประเมินผลร่วมกับผู้บริหารและครูแกนนำ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนในพื้นที่ เกิดความตระหนักในความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ ป่าต้นน้ำและสิ่งแวดล้อม
2. เพื่อสนับสนุนให้เยาวชนมีบทบาทในการทำงานด้านสิ่งแวดล้อมโดยใช้รูปแบบชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และมีบทบาทในการจัดกิจกรรมอนุรักษ์ฯ อย่างต่อเนื่อง
3. เพื่อส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายเยาวชนไทยรักษ์ป่าที่ขับเคลื่อนกิจกรรมสิ่งแวดล้อมของจังหวัดร่วมกับภาคีเครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อม

เป้าหมาย

มีการจัดตั้งชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่มีบริบทอยู่ในพื้นที่ต้นน้ำและปลายน้ำ และมีการเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายเยาวชนไทยรักษ์ป่า เพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ร่วมกับชุมชน และภาคีเครือข่ายสิ่งแวดล้อม ภายในระยะเวลา 5 ปี (ปี 2565 - 2569)

ผลการดำเนินงาน

เครือข่ายเยาวชนไทยรักษ์ป่า จังหวัดเชียงใหม่

1. การเสริมความเข้มแข็งและพัฒนาศักยภาพแกนนำในโรงเรียน

ต่อยอดการดำเนินงานเพื่อสร้างความเข้าใจถึงความสำคัญและการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการกำหนดพื้นที่การดูแลรักษาทรัพยากร

ธรรมชาติอย่างมีส่วนร่วม ระหว่างแกนนำเครือข่ายเยาวชน และชุมชน โดยมีเครือข่ายและพื้นที่เข้าร่วมโครงการ 1 ป่า 1 โรงเรียน จำนวน 6 พื้นที่

นอกจากนี้ แกนนำเยาวชนยังได้เข้าร่วมกับสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) เพาะกล้ายางนาและหยอดเชื้อเห็ดป่าลงกล้ายางนา (เห็ดเผาะ) ณ โรงเพาะชำกล้าไม้ อ.สะเมิง จำนวน 600 กล้า และโรงเพาะชำกล้าไม้ อ.แม่แจ่ม จำนวน 1,724 กล้า เพาะและมอบกล้าผักหวานป่า 4,000 กล้า ให้กับ 4 หมู่บ้านพื้นที่นำร่อง ได้แก่ หมู่บ้านห้วยริน หมู่บ้านใหม่ปูเลย หมู่บ้านแม่ปาน และบ้านดอยสันเกี๋ยง ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

2. การเสริมความเข้มแข็งและพัฒนาศักยภาพแกนนำเครือข่าย

เครือข่ายเยาวชนไทยรักษ์ป่า ร่วมดำเนินการเพิ่มพื้นที่สีเขียว จากพืชอาหารป่าและไม้เศรษฐกิจ เพาะกล้าไม้ ณ โรงเพาะชำกล้าไม้เครือข่ายเยาวชนฯ จำนวนทั้งสิ้น 25,598 กล้า 21 ชนิดพันธุ์

3. การขับเคลื่อนชมรมอนุรักษ์ฯ และพัฒนาเครือข่ายเยาวชน

ดำเนินการพัฒนาเครือข่ายเยาวชนจากการนำเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมค่ายเด็กไทยรักษ์ป่าและการเดินสำรวจป่าต้นน้ำดอยอินทนนท์อย่างต่อเนื่อง โดยการดำเนินงานในปี 2565 มีเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมกว่า 100 คน พร้อมการขับเคลื่อนชมรมอนุรักษ์ฯ ในโรงเรียน โดยมีเยาวชนที่เป็นสมาชิกของชมรมอนุรักษ์ฯ ใน 30 โรงเรียน ขับเคลื่อนโครงการแก้ไขปัญหาหมอกควันป่าไฟป่าอย่างเป็นรูปธรรม

4. การติดตามและประเมินผลร่วมกับผู้บริหารและครูแกนนำ

ดำเนินการขับเคลื่อนแผนงานและการติดตามงานร่วมกับผู้บริหารโรงเรียน และครูแกนนำที่เข้าร่วมโครงการฯ ทั้ง 30 โรงเรียน เพื่อส่งเสริมการทำงานของเครือข่ายเยาวชนได้อย่างต่อเนื่อง

เครือข่ายเยาวชนไทยรักษ์ป่า จังหวัดนครศรีธรรมราช

1. การเสริมสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาศักยภาพแกนนำ

การสร้างความเข้าใจถึงความสำคัญและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามบริบทของแต่ละโรงเรียน ด้วยกิจกรรมสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาศักยภาพแกนนำเยาวชน โดยการดำเนินงานในปี 2565 ชมรมอนุรักษ์ฯ ทั้ง 4 โรงเรียน ได้จัดทำเกณฑ์การคัดเลือกโรงเรียนใกล้เคียงเข้าร่วมโครงการขยายเครือข่ายความร่วมมือสู่โรงเรียนพันธมิตร (โรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง) และหารือร่วมกับโรงเรียนเครือข่ายเพื่อให้เกิดขับเคลื่อนกระบวนการร่วมกันของชมรมอนุรักษ์และแกนนำเครือข่ายเยาวชนไทยรักษ์ป่า จ. นครศรีธรรมราช

2. การขับเคลื่อนชมรมอนุรักษ์ฯ และพัฒนาเครือข่ายเยาวชน

ดำเนินการพัฒนาเครือข่ายเยาวชนจากการนำเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมค่ายเด็กไทยรักษ์ป่าอย่างต่อเนื่อง โดยการดำเนินงานในปี 2565 เยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมกว่า 47 คน พร้อมการขับเคลื่อนชมรมอนุรักษ์ฯ ในโรงเรียน โดยมีเยาวชนที่เป็นสมาชิกของชมรมอนุรักษ์ฯ ใน 4 โรงเรียน รวม 155 คน ร่วมกับการต่อยอดการรวมกลุ่มของแกนนำเยาวชน กลุ่มนักข่าวไทยรักษ์ป่า สามารถผลิตสื่อเผยแพร่การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผ่านเพจเฟซบุ๊กเครือข่ายเยาวชนฯ จำนวน 17 ชิ้น มีผู้ติดตามเพจ จำนวน 997 คน รวมทั้งร่วมรณรงค์การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมผ่านระบบออนไลน์

นอกจากนี้ ยังเกิดเครือข่ายเยาวชนรักษ์ป่าเขาหลวง สร้างการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติป่าต้นน้ำเขาหลวง โดยการกำหนดพื้นที่การดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีส่วนร่วม ระหว่างแกนนำเครือข่ายเยาวชน และชุมชน ร่วมจัดทำฐานข้อมูล ขอบเขตแนวการดำเนินงานร่วมระหว่างเยาวชนและชุมชน และจัดกิจกรรมสร้างการมีส่วนร่วม 3 พื้นที่

3. การติดตามและประเมินผลร่วมกับผู้บริหารและครูแกนนำ

ดำเนินการขับเคลื่อนแผนงานและการติดตามงานร่วมกับผู้บริหารโรงเรียน และครูแกนนำที่เข้าร่วมโครงการฯ ทั้ง 4 โรงเรียน เพื่อส่งเสริมการทำงานของเครือข่ายเยาวชนได้อย่างต่อเนื่อง

เครือข่ายเยาวชน จังหวัดชัยภูมิ

1. การเสริมความเข้มแข็งและพัฒนาศักยภาพแกนนำ

การสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาศักยภาพแกนนำ ผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบค่ายเยาวชน โดยใช้ประเด็นการศึกษาธรรมะกับธรรมชาติในการสร้างความเข้าใจถึงความสำคัญและมองเห็นความเชื่อมโยงของตัวเรากับการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการดำเนินงานในปี 2565 ได้ร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่ จัดกิจกรรมค่ายเด็กไทยรักษ์ป่าภูหลง โดยมีแกนนำเยาวชนที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมค่ายเด็กไทยรักษ์ป่าจากโรงเรียนโดยรอบพื้นที่เข้าร่วมเพื่อสร้างภาวะผู้นำและสามารถต่อยอดการดำเนินงานค่ายให้กับเยาวชนรุ่นต่อไป พร้อมเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมฟื้นฟูป่าของโครงการฯ จังหวัดชัยภูมิ และกิจกรรมอนุรักษ์ร่วมกับภาคีเครือขายในพื้นที่ด้วย

สรุปผลการดำเนินงาน

การดำเนินงานสามารถบรรลุเป้าหมายทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพได้ค่อนข้างมาก เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมที่มูลนิธิฯ จัดขึ้น เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งมีการพัฒนาต่อยอดชมรมอนุรักษ์ฯ ในโรงเรียนที่ขับเคลื่อนกิจกรรมอนุรักษ์และโครงการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนได้ตามเป้าหมาย พร้อมขยายผลความร่วมมือในการทำกิจกรรมอนุรักษ์ร่วมกับชุมชน และภาคีเครือข่ายสิ่งแวดล้อมได้ทั้ง 3 ภูมิภาค โดยมีการจัดตั้งเครือข่ายเยาวชนไทยรักษ์ป่าจังหวัดเชียงใหม่ เครือข่ายเยาวชนรักษ์ป่ารักษ์ป่าเขาหลวง สร้างการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติป่าต้นน้ำ เพื่อขับเคลื่อนประเด็นสิ่งแวดล้อมให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

งานสนับสนุนเจ้าหน้าที่พิทักษ์ป่า และภาคีเครือข่าย

มูลนิธิไทยรักษ์ป่า เห็นความสำคัญของเจ้าหน้าที่พิทักษ์ป่า ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการปกป้องและดูแลทรัพยากรของชาติ และเครือข่ายสิ่งแวดล้อม จึงร่วมเป็นส่วนหนึ่งของ “พลังร่วม” ในการปกป้องคุ้มครองผืนป่าให้คงอยู่อย่างยั่งยืน โดยดำเนินกิจกรรมสนับสนุนเจ้าหน้าที่พิทักษ์ป่าและภาคีเครือข่ายสิ่งแวดล้อม ใน 3 ภูมิภาค คือ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดชัยภูมิ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนับสนุนและเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พิทักษ์ป่า
2. เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ผลการดำเนินงาน

- **จังหวัดเชียงใหม่**
  1. การสนับสนุนการทำงานของเจ้าหน้าที่พิทักษ์ป่า โดยร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาพื้นที่คุ้มครอง หรือ PAC (Protected Area Committee) ทำงานร่วมกับอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ - ปุย และอุทยานแห่งชาติศรีลานนา

เพื่อให้คำปรึกษาและความร่วมมือในการดำเนินงานอนุรักษ์ฯ พร้อมสนับสนุนอุปกรณ์ อาหาร เครื่องดื่ม และให้กำลังใจกับเจ้าหน้าที่ดับไฟป่า

2. สนับสนุนการกิจกรรมสิ่งแวดล้อมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ

- **จังหวัดนครศรีธรรมราช**

1. สนับสนุนการทำงานของเจ้าหน้าที่พิทักษ์ป่า อุทยานแห่งชาติเขาหลวง หนุนเสริมการพิทักษ์ดูแลรักษาผืนป่าเขาหลวง จากงานลาดตระเวนร่วมระหว่างอุทยานฯ และชุมชนในโครงการฯ

- **จังหวัดชัยภูมิ**

1. การสนับสนุนการทำงานและอุปกรณ์ต่างๆ ให้กับเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ และประสานความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมร่วมกันระหว่างมูลนิธิฯ ชุมชน และหน่วยงานภาครัฐ
2. สนับสนุนอุปกรณ์และทบทวนองค์ความรู้ในการดับไฟป่าและการทำแนวป้องกันไฟป่าร่วมกับชุมชน และภาคีเครือข่าย

งานสื่อสาร เผยแพร่ และแลกเปลี่ยนความรู้

มูลนิธิไทยรักษ์ป่า มุ่งเน้นการเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างเครือข่ายการปลูกจิตสำนึกรักษ์ป่าและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคฝ่าย โดยหนึ่งในกระบวนการที่สำคัญในการสร้างความรู้ความเข้าใจระหว่างกัน ในการเป็น “พลังร่วม” ดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ความเข้าใจ และสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์ฯ ร่วมกัน โดยมูลนิธิฯ ได้ดำเนินงานเพื่อสื่อสารและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งแลกเปลี่ยนความรู้ผ่านเว็ปไซต์และเฟซบุ๊กแฟนเพจมูลนิธิไทยรักษ์ป่า ร่วมกับการผลิตสื่อเผยแพร่อย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ความรู้ ความสำคัญของป่าต้นน้ำ เพื่อความตระหนักในการร่วมรักษา
2. เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม และการมีส่วนร่วมรักษา

เป้าหมาย

สรุปองค์ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อสื่อสาร เผยแพร่ และร่วมแลกเปลี่ยนความรู้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์

ผลการดำเนินงาน

การดำเนินงานเพื่อสื่อสาร เผยแพร่ และแลกเปลี่ยนความรู้ผ่านเฟซบุ๊กแฟนเพจมูลนิธิไทยรักษ์ป่า มีความถี่ในการสื่อสารมากกว่า 6 ครั้งต่อสัปดาห์ โดยผลิตสื่อและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในหลากหลายรูปแบบ ทั้งวิดีโอ ภาพประกอบข้อความ และบทความทางสิ่งแวดล้อมที่น่าสนใจ พร้อมเชื่อมโยงการสื่อสารผ่านเฟซบุ๊กแฟนเพจของเครือข่ายเยาวชนไทยรักษ์ป่า จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยประเด็นหลักในการสื่อสาร คือ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วม ผลงานเครือข่ายเยาวชน เผยแพร่องค์ความรู้ที่ได้จากผลการดำเนินงานของมูลนิธิฯ และข่าวสารสิ่งแวดล้อมตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลก โดยการดำเนินงานในปี 2565 เฟซบุ๊กแฟนเพจ มูลนิธิไทยรักษ์ป่า มีจำนวนผู้ติดตามรวมทั้งหมดประมาณ 31,150 คน เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา คิดเป็น 10% ผลิต Content ทั้งหมด 1,136 ชิ้น ผลิตชิ้นงานในวาระครบรอบ 20 ปี มูลนิธิไทยรักษ์ป่า วิดีโอ 2 ชิ้น

สรุปผลการดำเนินงาน

การดำเนินงานเพื่อสื่อสาร เผยแพร่ และแลกเปลี่ยนความรู้ สามารถสร้างการรับรู้เรื่องความสำคัญและการตระหนักถึงคุณค่าของป่าต้นน้ำ รวมทั้งการมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนความรู้ในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผ่านการติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจ มูลนิธิไทยรักษ์ป่า โดยการดำเนินงานต่อไปจะต้องมีแผนการสื่อสารเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วม และสร้างแรงกระตุ้นเพื่อลงมือทำจริงในการร่วมดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งสอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกต่อไป